

สารบัญเรื่อง

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญรูป	๗
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	2
1.1 วัตถุประสงค์การศึกษา	6
1.2 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.4 ขอบเขตการศึกษา	7
บทที่ 2 สารสำคัญและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 การเงิน การบัญชี และอัตราส่วนทางการเงิน	8
2.2 การบริหารการเงินและการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร	23
2.3 วิธีการโปรแกรมเชิงเส้นตรง (linear programming) และการประยุกต์ใช้ ในการบริหารการเงิน	31
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	37
3.1 กรอบแนวความคิดการศึกษา	37
3.2 วิธีการศึกษา	41
3.3.1 วิธีการสร้างแบบจำลองการบริหารการเงิน	41
ก) เค้าโครงแบบจำลอง	41
ข) ขั้นตอนการสร้างแบบจำลอง	45
3.3.2 ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล	47
3.3.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	48

บทที่ 4	ลักษณะทั่วไปและการบริหารการเงินของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง	50
4.1	สภาพทั่วไป	50
4.1.1	การจัดกลุ่มและการนับรอบปีบัญชี	51
4.1.2	สภาพทั่วไปทางกายภาพ	53
4.1.2.1	อายุของสหกรณ์และจำนวนสมาชิก	53
4.1.2.2	สิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน	55
4.1.2.3	เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการดำเนินงาน	59
4.2	การบริหารธุรกิจ	71
4.2.1	ปริมาณธุรกิจ	72
4.2.2	ลักษณะการบริหารธุรกิจ	79
	ก) ธุรกิจสินเชื่อ	79
	ข) ธุรกิจจำหน่ายวัสดุการเกษตร	84
	ค) ธุรกิจรวบรวมผลผลิต / แปรรูป	87
	ง) ธุรกิจปั้มน้ำมัน	89
	จ) ธุรกิจร้านซูเปอร์มาร์เก็ต	92
4.3	การบริหารการเงิน	94
4.3.1	นโยบายหรือหลักเกณฑ์การบริหารการเงิน	94
4.3.2	การบริหารเงินทุนหมุนเวียน	96
	ก) การบริหารเงินสด	96
	ข) การบริหารลูกหนี้	98
	ค) การบริหารสินค้าคงเหลือ	100
4.3.3	การจัดหาเงินทุน	102
4.3.4	ผลการดำเนินงานทางการเงิน	105
	ก) สภาพคล่องทางการเงิน	105
	ข) ความสามารถในการชำระหนี้	106
	ค) ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน	107
	ง) สมรรถภาพในการทำกำไร	108
	จ) การจัดสรรกำไรสุทธิ	110
4.4	ปัญหา อุปสรรค และความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงการบริหารการเงิน	111

บทที่ 5 แบบจำลองและผลการวิเคราะห์แบบจำลองการบริหารการเงิน	116
5.1 ความเชื่อมโยงของรายการบัญชีจากงบการเงิน	116
5.2 ข้อจำกัดการบริหารการเงินและธุรกิจ	120
5.2.1 ข้อจำกัดเกี่ยวกับการบริหารการเงินทั่วไป	120
5.2.2 ข้อจำกัดเกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ	130
5.2.3 ข้อจำกัดเกี่ยวกับอัตราส่วนทางการเงิน	134
5.3 ผลการสร้างแบบจำลองการบริหารการเงิน	135
5.4 วิธีการปรับใช้แบบจำลอง	161
5.5 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองและแผนการบริหารการเงินของสหกรณ์การเกษตร กรณีศึกษา	165
5.5.1 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองเพื่อเสนอแนะแนวทางสู่การวางแผน เชิงกลยุทธ์การบริหารการเงินและธุรกิจ	165
5.5.1.1) สหกรณ์การเกษตรระยอง จำกัด	167
5.5.1.2) สหกรณ์การเกษตรเชียงใหม่ จำกัด	180
5.5.2 ผลการวิเคราะห์ด้านอัตราส่วนทางการเงินในแบบจำลอง	196
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	203
6.1 สรุปผลการศึกษา	203
6.2 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา	213
6.3 ข้อจำกัดและแนวทางการศึกษาเพื่อพัฒนาแบบจำลอง	214
6.3.1 ข้อจำกัดของแบบจำลอง	215
6.3.2 แนวทางการศึกษาเพื่อพัฒนาแบบจำลอง	216
บรรณานุกรม	218
ภาคผนวก	224
ภาคผนวก ก ตัวแปรและคู่มือตัวแปรจากงบการเงิน	225
ตัวแปรและคู่มือตัวแปรจากงบดุล	225
ตัวแปรและคู่มือตัวแปรจากงบกำไรขาดทุน	229
ภาคผนวก ข สภาพทั่วไปและงบการเงินของสหกรณ์การเกษตรกรณีศึกษา	239
สหกรณ์การเกษตรระยอง จำกัด	239
สหกรณ์การเกษตรเชียงใหม่ จำกัด	248
ประวัติผู้เขียน	265

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 จำนวนสหกรณ์การเกษตรและจำนวนสหกรณ์ทั้งหมดในระบบสหกรณ์	3
1.2 ปริมาณธุรกิจ ทุนดำเนินงานและแหล่งเงินทุน ของสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย	4
2.1 ชนิด สูตรการคำนวณ แนวทางและวิธีการการปรับปรุง และที่มาของอัตราส่วนทางการเงิน	21
4.1 จำนวนและร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มของสหกรณ์ฯ และการดำเนินธุรกิจและ โครงการพิเศษอื่นๆ ในปีปัจจุบัน	52
4.2 จำนวนและร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มของสหกรณ์ฯ และการนับรอบปีบัญชี	53
4.3 จำนวนและร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำแนกตามอายุสหกรณ์ จำนวนสมาชิกสหกรณ์ฯ และกลุ่มของสหกรณ์ฯ	54
4.4 ร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่างทั้งหมด จำแนกตามกรรมสิทธิ์ ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างเฉลี่ย ลักษณะ และสภาพของสิ่งก่อสร้าง	57
4.5 ร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนเครื่องใช้สำนักงาน และจำนวนอุปกรณ์สำหรับประกอบธุรกิจ	58
4.6 ร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มของสหกรณ์ฯ และความต้องการเครื่องใช้สำนักงานเพิ่มเติม	59
4.7 ร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มของสหกรณ์ฯ และการมีเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเงิน	60
4.8 จำนวนและร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มของสหกรณ์ฯ และผู้ที่ทำหน้าที่แทนผู้จัดการกรณีผู้จัดการไม่อยู่	60
4.9 ร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่างที่มีเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งผู้จัดการ หัวหน้าการเงิน และหัวหน้าบัญชี จำแนกตามกลุ่มของสหกรณ์และคุณลักษณะและประสบการณ์ทำงาน	63

4.10	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มของสหกรณ์ฯ และจำนวนคณะกรรมการดำเนินงาน	66
4.11	ร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มของสหกรณ์ฯ และคุณลักษณะต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินงาน	69
4.12	ร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มของสหกรณ์ฯ และสัดส่วนการเข้าร่วมประชุมของสมาชิก ผู้แทนสมาชิก และคณะกรรมการดำเนินงาน	71
4.13	ปริมาณธุรกิจและร้อยละของปริมาณธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง ที่ดำเนินธุรกิจในปี 2542 แยกตามกลุ่มของสหกรณ์ฯ	74
4.14	รายได้รวม ต้นทุนรวม และกำไรเฉพาะธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง ในปี 2542 จำแนกตามธุรกิจและกลุ่มของสหกรณ์	75
4.15	รายได้รวม ต้นทุนรวม และกำไรเฉพาะธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่างทั้งหมด ในปี 2538 – 2542 จำแนกตามธุรกิจ	77
4.16	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำแนกตามหลักเกณฑ์ต่างๆ ในการพิจารณาให้สินเชื่อแก่สมาชิกสหกรณ์ และกลุ่มของสหกรณ์ฯ	80
4.17	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่างที่ดำเนินธุรกิจสินเชื่อ จำแนกตามกลุ่มของสหกรณ์ฯ และปัญหาในการดำเนินธุรกิจ	82
4.18	ปริมาณลูกหนี้เงินกู้ยืมที่ค้างชำระในปี พ.ศ. 2538-2542 จำแนกตามกลุ่มของสหกรณ์ฯ และประเภทของลูกหนี้เงินกู้	83
4.19	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่างในการดำเนินธุรกิจจำหน่ายวัสดุ การเกษตร จำแนกตามลักษณะการดำเนินธุรกิจ ปัญหาที่เกิดขึ้นและกลุ่มของสหกรณ์ฯ	85
4.20	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่างในการดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิต/แปรรูป จำแนกตามแหล่งจำหน่ายผลผลิต ปัญหาที่เกิดขึ้น และกลุ่มของสหกรณ์ฯ	88
4.21	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่างในการดำเนินธุรกิจป้อนน้ำมัน จำแนกตามลักษณะการดำเนินดำเนินธุรกิจ ปัญหาที่เกิดขึ้น และกลุ่มของสหกรณ์ฯ	90
4.22	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่างในการดำเนินธุรกิจร้านซูเปอร์มาร์เก็ต จำแนกตามลักษณะการดำเนินดำเนินธุรกิจ ปัญหาที่เกิดขึ้น และกลุ่มของสหกรณ์ฯ	93
4.23	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มของสหกรณ์ฯ และบุคคลที่ให้ความเห็นชอบในการกำหนดเพดานเงินกู้ยืมและค้ำประกันสูงสุด	95
4.24	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มของสหกรณ์ฯ และระดับเพดานเงินกู้ยืมและค้ำประกันสูงสุดในปี พ.ศ. 2542	96

4.25	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำแนกตามวิธีการเก็บรักษาเงินสด จำนวนเงินสดที่เก็บไว้ในมือ และกลุ่มของสหกรณ์ฯ	97
4.26	ปริมาณสินทรัพย์หมุนเวียนและร้อยละของปริมาณสินทรัพย์หมุนเวียนรายการต่างๆ ของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง ในปี พ.ศ. 2542 แยกตามกลุ่มของสหกรณ์ฯ	101
4.27	ปริมาณและร้อยละของเงินทุนจากแหล่งต่างๆ ของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง ในปี พ.ศ. 2542 แยกตามกลุ่มของสหกรณ์ฯ	103
4.28	ค่าอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง ในปี พ.ศ. 2542 แยกตามกลุ่มของสหกรณ์ฯ	109
4.29	ร้อยละของกำไรสุทธิที่สหกรณ์การเกษตรตัวอย่างจัดสรรเป็นรายการต่างๆ ในปี พ.ศ. 2542 แยกตามกลุ่มของสหกรณ์ฯ	111
4.30	ร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มของสหกรณ์ฯ และการเกิดเหตุการณ์ผิดปกติทางการเงินต่างๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	112
4.31	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มของสหกรณ์ฯ และปัญหาปัญหาการบริหารการเงิน	114
4.32	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มของสหกรณ์ฯ และสิ่งที่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเงินเห็นว่าควรได้รับการปรับปรุง	115
5.1	ค่าอัตราส่วนทางการเงินมาตรฐานที่เป็นแนวทาง (guideline) ที่เหมาะสมสำหรับการบริหารงานของสหกรณ์การเกษตร	134
5.2	ผลการวิเคราะห์แบบจำลองการบริหารการเงินของสหกรณ์การเกษตรสะเมิง จำกัด ในรอบปีบัญชี 2543/44 แยกตามกรณีศึกษา	174
5.3	ผลการวิเคราะห์แบบจำลองการบริหารการเงินของสหกรณ์การเกษตรเชียงใหม่ จำกัด ในรอบปีบัญชี 2543/44 แยกตามกรณีศึกษา	189
5.4	อัตราส่วนทางการเงินด้วยค่ามาตรฐานทางการเงินที่ใช้เป็นข้อจำกัดในแบบจำลองการบริหารการเงินของสหกรณ์ฯ กรณีศึกษา แยกตามกรณีศึกษา	199
5.5	ค่าอัตราส่วนทางการเงินต่ำสุดหรือสูงสุดที่สามารถใช้เป็นข้อจำกัดในแบบจำลองการบริหารการเงินของสหกรณ์ฯ กรณีศึกษา แยกตามกรณีศึกษา	200

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1.1 ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทยในปี 2533 – 2543	5
2.1 รายชื่อบัญชีและความสัมพันธ์ของรายการจากงบการเงินของสหกรณ์การเกษตร	12
2.2 แนวทางการติดตามและควบคุมงานในธุรกิจ	14
3.1 กรอบแนวคิดการศึกษา	38
5.1 ความเชื่อมโยงของรายการทางการเงินจากงบการเงิน	118